ANUL XXV.—No. 57.—Miercuri 28 Februarie 1907.

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMÂNIA: STRĂINĂTATE
L. 4.65 3 luni 10 lei
„ 9.15 6 luni 20 „
„ 18. Un an 40 „
Abonaţii primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserţii şi reclame 1.25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
— 11, Strada Brezoianu 11, Bucureşti —

D. Cantacuzino-Paşcanu, noul preşedinte al Camerei.—(Vezi explicaţia)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Marţi, 27 Februarie. —Cuv. Procopie

Catolic

Marţi, 12 Martie.—Grigorie

Soarele răsare 6.36; apune 6.15

Bucureşti, 27 Februarie.

Pentru învĕţămînt

Am dat într'un număr trecut un resumat al expunerei de motive care însoţeşte proiectul de budget pe viitorul an 1907—908; ne vom ocupa azi mai în deosebi de expunerea care însoţeşte proiectul de budget al ministerului instrucţiei publice.

Acest proiect se prezintă cu cifra de 30 milioane 181.108 lei, cu un plus de aproape 2 jum. milioane lei faţă de cifra cheltuelilor acordate pe exerciţiul curent 1906—907. Adaosele de cheltueli sunt peste tot de 3 milioane 676.775 mii lei, — dar sau făcut la unele capitole şi scăderi, în suma totală de 1.266.000.

Urcarea cea mai însemnată, din toate punctele de vedere, este aceea de la capitolul învăţământului primar. Aci avem un adaos de 780.000 lei, din cari 580000 privesc învăţământul rural. Se înmulţeşte leafa la 148 de învăţători, ridicându-se de la 85—130 lei şi se înfiinţează 198 posturi noui de învăţători cu 85 lei pe lună şi 175 cu 60 lei pe lună.

Un alt adaos însemnat era să fie acela de 238.630 de lei la personalul Universităţilor, după proiectul de lege al învăţământului superior. Dar în urma retragerei acestui proiect, sporul acesta rămâne fără întrebuinţare; unii confraţi propun ca el să fie destinat mulţumătoarei salariilor personalului învăţământului primar şi secundar.

Un spor vrednic de remarcat este şi acela de 90.000 lei la fondul subvenţiei şcoalelor şi bisericilor române din străinătate. Se sporeşte de asemenea subvenţia Casei bisericilor cu 210.000 şi aceea a Casei artelor cu 19.000 lei.

O modificare însemnată este că se suprimă subvenţia de 784.000 lei a Caseï şcoalelor şi se prevede în loc un nou capitol, acela al *materialului şcoalelor*, cu 1.770.352 lei. „Atât veniturile cât şi subvenţia acordată de minister, — zice expunerea de motive, — n'aŭ fost indestulătoare pentru acoperirea în întregime a cheltuelilor materiale, din care cauză s'a dat parte din material pe seama budgetului ordinar al ministerului, în suma sus menţionată, lăsându-se pe seama Caseï şcoalelor numaï fondurile pentru plata chiriilor şi a primelor de asigurare a localurilor şcolare" etc.

Se mai ştie, însfârşit, că şi din excedentul exerciţiului 1905—906 s'a repartizat pe seama ministerului instrucţiunii o sumă de 2,778.488 lei, destinată reparaţiunilor localurilor de şcoală, construirii unui local pe seama facultăţii de drept şi a uneï anexe pe seama facultăţii de medicină,—apoï reparaţiunilor de biserici întreţinute de Stat,—însfârşit patru bibliotecï, colecţiuni, şi altele.

DIN GERMANIA

(Corespondentă particulară a «Universului»)

Berlin, 25 Februarie.

Situaţia politică

Creditul pentru Africa de Sud a fost votat de Parlament şi în a doua cetire. Partidele a făcut toate sforţările pentru ca să-şi concentreze partizanii. Tribunele publice şi galeriile eraŭ pline de lume. Cu toate acestea nu aŭ avut loc nicï o desbatere ba nicï măcar o votare nominală.

Ce e drept, centrul a presentat din noŭ vechea sa propunere de a se acorda, în loc de cele 29 milioane cerute, numaï 20 milioane, dar după ce această propunere a fost respinsă n'a maï facut nicï o încercare de a împedeca primirea proiectului guvernului; acesta a fost primit, în contra votului centrului.

De câte-va zile maï multe ziare aŭ început să atace pe ministrul conte Posadowsky, somându-l să se retragă. Se afirmă că el a fost contra disolvăreï Reichstagului, de oare-ce a crezut de necesar sprijinul centrului pentru proiectele sale social-politice şi economice.

El este şi astă-zï considerat ca om de încredere al centrului.

Succesiunea tronului în Braunschweig

Ziarul „Braunschweiger Neuesten Nachrichten" află că unanimitatea consiliului federal al imperiului în chestiunea succesiuneï la tronul ducatului de Braunschweig a fost obţinută numaï sub presiunea unuï plan prusian, de a prezenta o propunere şi maï aspră ca cea depusă. Deşi la o întrebare, ducele Alhrecht de Mecklemburg şi a dat asentimentul de a primi regenţa în Braunschweig, totuşi acest ducat pentru a obţine o hotărîre anonimă, a făgăduit de a consimţi la o chemare a principeluï Maximilian de Baden, ginerele duceluï de Cumberland.

Se speră că prin aceasta se va crea o punte de trecere pentru definitiva regulare a chestiuneï succesiuneï tronuluï în acest ducat.

Particid

Din Thorn se anunţă că într'un cartier de acolo, tînărul lucrător Mezislaus Heska, în vîrstă de 17 anï, a asasinat pe tatăl său, mic pensionar al căilor ferate, care fiind beţiv de frunte şi arţăgos, maltrata familia.

Alaltă-erï, când Miezeslau veni acasă şi văzu cum tatăl bate pe mama sa şi pe un frate maï mic, se repezi la un scrin, de unde scoase un revolver şi ucise pe tatăl său cu patru focurï. După aceea se predete poliţieï.

Condamnat pentru profanarea religieï

Tribunalul din Stad a condamnat pe redactorul Zielke din Hamburg, care la clubul partiduluï socialist din acea localitate, a ţinut o conferenţă asupra ireligivităţeï lucrătoruluï modern, în care a spus între altele că Biblia este o carte plină de minciunï, la o săptămână închisoare. Procurorul ceruse treï lunï.

Arderea uneï biserici

Din Remscheid se anunţă că în biserica catedrală de acolo a isbucnit alaltăerï un mare incendiu. Maï înainte de a sosi pompierii, întreaga clădire a orgeï a fost distrusă. Cu mare greutate aŭ putut fi salvate obiectele din altar. Plafondul, boltiturile şi pereţii aŭ fost atât de deterioraţi, în cât biserica nu va putea fi folosită timp îndelungat.

Meyer.

Înmormîntarea luï Grigore Triandafil

Duminecă s'a făcut înmormîntarea regretatuluï Grigore Triandafil, preşedintele Adunăreï deputaţilor.

Biserica Albă, în acest interval de opt zile, era îmbrăcată pentru a doua oară în podoabe funebre, spre a primi corpul neînsufleţit al preşedinteluï Camereï.

Şi pe catafalcul pe care acum o săptămână zăceaŭ rămăşiţele generaluluï Iacob Lahovary, acum luase loc acela care, câte-va zile maï înainte, în frumoasa-i cuvîntare, cântase virtuţile bravuluï oştean şi eminentuluï bărbat de Stat.

Aceiaşï asistenţă compactă şi aleasă ca şi la înmormântarea generaluluï Lahovary, asistenţă compusă din actuali şi foştï miniştri, fruntaşii partidelor adverse politice, senatorï, deputaţi, representanţi ai lumeï financiare, într'un cuvînt tot ce are Capitala maï distins.

A. S. R. Principele moştenitor a asistat la serviciul divin aducând omagiile Suveranuluï şi ale familieï regale memorieï defunctuluï.

Alteţa sa sta tot în acelaş loc, la picioarele catafalcului încărcat cu mănunchiurï de florï şi de coroane, unde stătu acum opt zile, la funeraliile fostuluï ministru de externe.

Aşa că înmormîntarea de Duminică pare că era o continuare a celeï de Sâmbăta penultimă.

* * *

Conform ultimelor dorinţe ale defunctuluï, nu s'a ţinut după terminarea serviciuluï divin nicï un discurs.

Asistenţa tristă şi tăcută a eşit din biserică înconjurând carul funebru, pe care a fost depus sicriul acoperit cu florï.

În salutul trupelor înşirate în piaţeta din faţa bisericeï, şi în sunetul muzicei militare care intonă un marş plângător, cortegiul se puse în mişcare.

În acel moment o zăpadă deasă începuse să se cearnă asupra oraşuluï.

Dinaintea cortegiuluï mergea un pluton de jandarmï pedeştri, deschizând drumul, apoï veneaŭ două enorme coroane trimise din partea Camereï, a Senatuluï, a consiliuluï de miniştri, a fiecăruï ministru individual, a diferitelor instituţii financiare şi societăţi de asigurare din ale căror consilii de administraţii făcea parte defunctul, a clubuluï conservator din Capitală, a familieï, a primărieï Capitaleï, etc.

Gerba de florï trimisă din partea M. S. Reginei era depusă pe sicriu.

Cordoanele eraŭ purtate de d-niï miniştri C. Disescu, D. Greceanu, Ion Lahovary şi I. Grădişteanu.

În primele rânduri după carul funebru se vedeaŭ d-niï prim-ministru G. Gr. Cantacuzino, M. Cantacuzino, primarul Capitaleï; Take Ionescu, general Manu, dr. Istrati, etc., dintre fruntaşii liberali, d-niï: I. C. Brătianu, M. Ferechide, V. Missir, iar dintre fruntaşii junimişti, d-niï: Marghiloman, N. Filipescu.

* * *

Cu tot timpul urât, calea Victorieï pe toată întinderea eï spre palatul poştelor era ticsită de un public imens, înşirat pe ambele trotuare în şiruri nesfârşite.

Defunctului preşedinte al Adunăreï deputaţilor i s'aŭ adus marï onoruri militare.

Trupele eraŭ comandate de d. general Hiotu.

Aŭ luat parte la paradă maï multe companiï din bat. 2 şi 6 vînătorï, din reg. 6 şi 21, o baterie de artilerie şi regimentul de roşiorï cu garnizoana în Capitală.

Cortegiul parcurgând drumul obicinuit, a ajuns la cimitirul Şerban-Vodă unde s'a făcut înmormîntarea.

Mestugean.

O CUGETARE PE ZI

Singurul merit al femeilor e de a părea frumoase bărbaţilor.

AGITAŢIA MĂCELARILOR DIN PLOEŞTI

(Prin poştă de la corespondentul nostru particular)

Ploeşti, 26 Februarie.

Măsurï ministeriale.—Rezistenţa măcelarilor.— Întrunire de protestare. Asistenţa.—Cuvîntările. — Moţiunea.

O nouă întrunire

Ministerul de interne, având informaţiunï că epizootia de febră aftoasă ce bântue cu furie animalele din unele judeţe ale ţăreï, a fost propagată de la animale care s'aŭ trecut în mod clandestin din Rusia şi Bulgaria, a dat ordine prin direcţia generală veterinară, medicilor veterinarï de judeţe şi oraşe, ca în unire cu poliţia, să cerceteze pe fiecare măcelar în parte, spre a dovedi acele vite care aŭ fost trecute prin cele două frontiere specificate maï sus.

În urma acestor dispoziţiunï d. Popescu Daia, veterinarul primar al oraşuluï, însoţit de un comisar, a început erï, din măcelar în măcelar, ca să cerceteze biletele de proveniență a animalelor ce posedă. Măcelariï, simţindu-se jigniţi în prestigiul lor de negustorï, aŭ pus rezistenţă, nevoind să prezinte biletele autorităţilor.

Indignaţi de acest procedeu, măcelariï s'aŭ sfătuit imediat pentru a provoca o întrunire de protestare în sala Camereï de comerţ, care a avut loc la ora 4 d. a.

Participă un număr de peste 50 măcelarï dintre care notez pe d-niï: D. Maxim, Al. Petrescu, Gr. Constantinescu, N. Manolache, I. Tănăsescu, P. Bobea, P. Ştefănescu, Ion P. Bobea, Heinrich Kraus, V. Avram. T. Ştefănescu, I. M. Petrescu, I. Niculescu, Ivanciu Petcu, N. Petcu, Irimia Dan etc. Prezidează d. Precopie Negulescu. D-sa spune că măcelariï din Ploeşti aŭ fost atacaţi în prestigiul lor, prin dispoziţiunile luate de minister de a ni se verifica biletele vitelor ce posedăm.

Să fim strânş uniţi, până ce ministerul ne va da satisfacţie, recunoscându-şi greşeala, iar în cas contrariŭ să declarăm greva.

D. D. Maxin, iniţiatorul întrunireï, protestează cu energie contra ministeriului de interne. Am fost luaţi drept oameni incorecţi, trimiţând poliţia spre a ne viola domiciliile, rescolind pretutindeni ca să dovedească niste presupuse vite furate din Rusia şi Bulgaria.

Noi îndurăm multe neajunsurï în timpul de faţă până ce putem cumpăra o vită şi ministerul ne consideră hoţi. Această lovitură este cruntă pentru demnitatea noastră.

Dacă astă-zï vom tolera să ni se facă ast-fel de perchiziţie, apoï mâine vom fi luaţi şi închişi la poliţie.

Să fim uniţi cu toţiï, pentru a câştiga cauza. Cred că colegiï noştri din întreaga ţară se vor solidariza în lupta ce întreprindem. Când ministerul de interne nu-şi va cere scuze faţă de noi pentru ruşinea ce ne-a adus-o, atunci cu toţiï la o laltă să încetăm tăerea vitelor.

D. Maxim face declaraţiunï că cu câte-va momente maï înainte a avut o întrevedere cu d. G. Dobrescu, primarul oraşuluï, care a recunoscut drepturile pe care vroesc să le revendice măcelariï.

Oratorul termină, arătând starea degradatoare a abatoruluï şi marile taxe ce se percep de comună pentru tăierea animalelor (Aplauze).

În acest sens aŭ maï vorbit d-niï Gr. Constantinescu şi Ivanciu Petcu.

Apoï s'a ales o comisie formată din d-niï: Procopie Negulescu, D. Maxim şi Gr. Constantinescu, care să parlamenteze cu primarul oraşuluï şi prefectul judeţuluï. După ce aŭ semnat o moţiune, măcelariï s'aŭ împrăştiat în linişte la ora 5 jum., când s'a ridicat şedinţa, anunţându-se a doua întrunire pentru Marţi la ora 6 seara.

Prahoveanul.

INTRUNIREA muncitorilor socialiştï

Din iniţiativa „Cercului România Muncitoare", lucrătoriï socialiştï din Capitală s'aŭ întrunit alaltăerï dimineaţă în sala Băilor Eforieï spre a protesta contra celor petrecute în sala „Elpis" din Constanţa, unde după cum se ştie, a fost maltratat dr. Racowsky.

La întrunire aŭ luat parte mulţi muncitorï.

După ce d. Constantinescu arată rostul convocăreï întrunireï, se dă cuvîntul d-luï I. Creţu, lucrător cismar.

D-sa a spus că fericirea muncitorilor nu se poate aştepta de cât de la eï înşişï şi de la modul cum eï vor şti să se organizeze şi să lupte pentru drepturile lor.

Arată care e azï rolul corporaţiilor şi care al sindicatelor şi conchide că lucrătoriï conştienţi să se organizeze de acum înainte numaï în sindicate. Termină protestând contra celor întâmplate la Constanţa.

D. Popovici spune că corporaţiile nu sunt de nicï un folos pentru muncitorï întru cât din ele fac parte şi patronii.

D. Dumitrescu, lucrător tâmplar, spune că altă dată muncitoriï din România s'aŭ întrunit spre a protesta contra barbariilor ce se întâmplaŭ în Rusia, azï însă eï aŭ trebuit să se întrunească spre a protesta contra barbariilor ce se comit la noi în ţară.

D. Gh. Morţun, student, după ce protestează contra celor petrecute la Constanţa, spune că datoria studenţilor ar fi ca să fie alături de muncitorï spre a-ï ajuta în cucerirea drepturilor ce li se cuvin.

D. Miculescu spune că duşmanii muncitorilor din România sunt capitaliştiï şi corporaţiile.

D. Cristescu, plăpomar, arată că ideia socialistă, ca orï ce idee nouă, e combătută de burghezie iar propagatorii acesteï ideï sunt persecutaţi cum s'a întâmplat la Constanţa cu d-rul Rakovsky. Toate aceste persecuţiunï nu vor discuraja însă pe luptătoriï ideiï socialiste, care e adevărata idee mântuitoare pentru muncitorime.

D. Bujor, după ce face o lungă expunere a teoriilor socialiste, zice că până acum muncitoriï eraŭ deprinşi să vadă pe ceï de la corporaţii că şi apără teoriile lor cu ciomagul şi pumnul. La Constanţa însă eï aŭ întrebuinţat o altă armă, şi anume ouăle clocite, de unde se deduce că corporaţiunile sunt niste clocituri, prin urmare trebuesc desfiinţate. Arată apoï ce anume legï proteguitoare ar trebui votate pentru muncitorime.

Terminând îndemnând pe muncitorï să se organiseze în sindicate, căci numaï ast-fel vor putea lupta cu succes pentru câştigarea drepturilor lor.

Adunarea votează apoï o moţiune prin care înfierează cele întâmplate la Constanţa.

Înainte de deschiderea întrunireï cât şi după terminarea eï, corul „Cercului România Muncitoare" a intonat maï multe cântece socialiste, carï aŭ fost mult aplaudate de ceï din sală.

Unii din muncitorï purtaŭ niste steguleţe pe carï sta scris: „Jos corporaţiile".

Întrunirea s'a sfîrşit la orele 12 şi jumătate.

N. T.

Noul preşedinte al Camereï

— Vezi ilustraţia —

Ierï, Camera a ales cu 106 voturï, ca preşedinte al eï, pe d. Cantacuzino-Paşcanu, deputat de Roman.

D. Cantacuzino-Paşcanu, mare proprietar în judeţul Romanaţilor, era vice-preşedinte al Adunăreï deputaţilor.

Asasinarea marelui industriaş Haralambie Constandatos, din Giurgiŭ

(Prin poştă de la coresp. nostru particular)

Giurgiŭ, 25 Februarie.

Cum s'a săvârşit crima.-Transportarea la spital.— Cine e criminalul şi ce spune? — O întrevedere cu criminalul

Azï, la orele 12, pe când d. Haralambie Constandatos, proprietarul moareï automatice din calea Giuleştiului şi mare comerciant în localitate, se ducea pe str. Bucureşti spre casa din str. Foişor, unde domiciliază, la intersecţia străzeï Mică şi Industrieï, ce daŭ ambele în str. Bucureşti, s'a tras asupra sa de un individ necunoscut treï gloanţe de revolver.

H. Constandatos căzu jos imediat plin de sânge în rigola trotuaruluï. Sgomotul detunăturilor atrase o mare mulţime de public într'acea parte.

† H. Costandatos

Criminalul o rupse de fugă pe str. Mică, băgând revolverul în buzunar, eşi în str. Alexandri şi de aci în str. Principele Nicolae şi apoï se îndreptă spre poliţie.

În poarta poliţieï, criminalul întrebă pe sergentul poliţienesc, dacă acolo e poliţia oraşuluï. La răspunsul afirmativ al sergentuluï, el intră în curte şi zise: „Am omorât un om; poftim şi revolverul".

Ceï din str. Bucureşti, unde se petrecuse crima, alergară cât-va după criminal strigând: „puneţi mâna pe omorîtor", dar nu-l ajunseră.

Victima H. Constandatos fu ridicat pe braţe de douï bivolarï şi de băiatul Geblescu, şi urcat într'o trăsură ce-i duse la spitalul judeţian. D. comisar M. Rădulescu era de faţă. Aci d-niï dr. Procopiu, Mironescu şi Gh. Velicu, sub-chirurgul spitaluluï, constatară moartea.

D. Gh. Velicu mi-a dat următoarele relaţiunï:

Focurile aŭ fost trase pe la spate. Primul glonte a pătruns coloana vertebrală printre ambele omoplate, traversând corpul şi eşind la suprafaţa sternuluï (osul pieptuluï) unde a fost găsit sub cămaşe. Al douilea a pătruns prin regiunea şalelor făcând un drum de 20 cm. şi oprindu-se sub piele, iar al treilea a fost tras de criminal în ceafă şi a străbătut gâtul eşind. Câte trele focurile aŭ fost trase de aproape, de oare-ce se vede paltonul ars în spate.

Gloanţele eraŭ îmbrăcate în aramă de calibru 8. Moartea a fost aproape instantanee, în urma uneï imediate emoragiï interne în torace.

Cadavrul a fost dus în sala de autopsie din curtea spitaluluï.

Vestea asasinăreï luï H. Constandatos s'a răspândit ca fulgerul în întreg oraşul.

Imediat un adevărat pelerinagiŭ fu la spitalul judeţean. Intendentul spitaluluï, N. Mihăescu, abia a putut opri numerosul public ce voia să vadă cadavrul.

Substitutul Vlădescu fu printre ceï d'întâï la spital dimpreună cu comisarul Mihaïl Rădulescu şi subcomisarul Stroescu. Apoï veni şi d. D. Cazaciuc, directorul poliţieï.

Mâine se va face autopsia. Întreg personalul moareï dimpreună cu soţia nefericiteï victime aŭ venit la spital.

Soţia a leşinat în dese rânduri şi a fost transportată în trăsură acasă. Un medic i-a dat primele îngrijirï. Colonia greacă e complect dezolată de acest fapt, căci H. Constandatos era preşedintele comunităţeï locale şi prim efor la biserica grecească.

Din primele cercetărï reese că crima e de natură politică.

Cine e criminalul şi ce spune?

Criminalul s'a predat sigur la poliţia locală, după cum am maï spus. El a fost arestat imediat şi pus în lanţurï.

Mihalachi Nicola Zogravu

L'am văzut şi eu. Tînăr având 25-26 anï, mustaţa mică neagră, ochiï marï, părul negru, îmbrăcat în haine negre. Se găsea într'o mare surescitare în momentul când d. substitut Vlădescu îi luă primul interogator.

— Cum te chiamă?

— Mihalachi Nicola Zogravu şi sunt român macedonean.

— De unde eştï de fel?

— Din Cruşova, Macedonia, unde am fost negustor.

— De când eştï în ţară?

— De 3—4 lunï; am venit să găsesc de lucru, căci sunt croitor.

— Dar pe aci prin Giurgiu ce căutaï?

— Tot de lucru.

— Când aï venit de prima dată în Giurgiu?

— Într'o zi de Lunï, era 12 Februarie şi am stat până Miercurï 21 Februarie; am fost în gazdă la otel Dacia.

„Stând aci, m'am întâlnit cu un prieten al meu, Nicolae Cepencu, ce venea din Macedonia şi care mi-a explicat ultimele grozăviï petrecute acolo în dauna a lor noştri, de către greci. Apoï am plecat cu el a doua zi seara la Bucureşti.

„Am venit aseară cu trenul şi găsindu-mă cu Manolachi Hagi Birea, tot macedonean, care căuta şi el de lucru, ne-am dat în pomeneală de situaţia din Macedonia. Apoï Manolachi Hagi Birea îmi spuse că cunoscând limba greacă şi-a făcut prieteni greci aci, carï l'aŭ consiliat să se ducă la H. Constandatos să-l dea de lucru.

Când am auzit de H. Constandatos — continuă criminalul— 'mï aduseï aminte că fiind în Macedonia, se ştia că acesta ar fi, descoperit ajutând bandele greceşti cu banï şi că ar fi preşedinte al uneï societăţi greceşti.

Cum nu găseam de lucru, îmï veni în minte că sunt singur pe lume, de oare-ce întreaga familie mi-a fost ucisă de greci şi că la 1905, fiind negustor, am fost impuşcat în piciorul drept de antarţi chiar în prăvălie, şi la 1906 din noŭ impuşcat în braţul stâng — şi mă hotărăi să'l omor.

L'am aşteptat în centru şi văzându-l că vine, m'am luat după el, l'am ajuns şi am tras treï focurï.

— Cine ţi-a dat revolverul?

— Eŭ îl am din Macedonia; noï acolo aşa ne apărăm viaţa din cauza grecilor.

— Te-a trimes cine-va?

— Nu; cine era să mă trimeată? Scoteţi-mi lanţurile, căci eŭ nu fug, m'am predat singur.

După acest sumar interogatoriŭ, criminalul fu dus în arestul poliţieï.

După amiazï d. substitut Vlădescu, însoţit de comisarul M. St. Rădulescu, aŭ aplicat sigiliile la comptuarul de la moara din calea Zimniceï şi la casa de banï de la prăvălia din str. Comerţului. Apoï a procedat, împreună cu d. procuror Marcovici, la un nou interogator. D. procuror general a fost vestit telegrafic de acest asasinat politic.

Se crede că Zogravu are complicï. Cercetările în această direcţiune continuă cu multă minuţiozitate. În oraş toţi comentează acest asasinat. Multă lume a venit la poliţie să vadă pe criminal. În dreptul poliţieï pe stradă, staţiona de asemeni mult public.

Victima avea, în tovărăşie cu fraţiï săï Anton şi Iani Constandatos, moara cu aburi din calea Zimniceï; fabricï de pâine în str. Minerveï, Sf. Gheorghe şi calea Zimnicei; băcănie şi cărciumă în str. Comerţului; depou de gaz, cărbunï şi lemne şi era şi antreprenorul iluminatuluï oraşuluï.

Convorbire cu criminalul

Reuşesc să am o convorbire cu criminalul:

— Iţi pare rău de ce-aï făcut?

— Ca om da, însă ca român macedonean nu regret faptul, pentru că şi noï românii d'acolo suferim zilnic de pe urma bandelor greceşti plătite de grecii din ţară. Ceea ce se scrie prin gazete de crimele din Macedonia nu e nicï a suta parte din cruda realitate.

— Te-a trimes cine-va?

— Nu, domnule, cine să mă trimiată? Ia priveşte braţul meu şi piciorul stâng, sunt ciuruite de gloanţe şi tăeturi de iatagane greceşti. (În acest timp îmï arătă braţul). Eŭ singur am comis faptul.

— A căzut el la primul foc?

— Nu, la al douilea a căzut şi apoï i-am maï tras unul în ceafă.

Cu aceste cuvinte terminaï convorbirea cu criminalul, căci un gardist îl luă să-l bage în arest. La plecare el ne făcu un salut reverenţios, zâmbind.

Trebue să se ştie că în Iulie trecut, un oare-care Gh. Cioară, tot român macedonean, a atentat la viaţa luï Constandatos, fără însă a'l atinge.

Astă-seară, începând de la orele 9 d. jude-instructor Stelian Bonea a instruit afacerea asasinatuluï în localul poliţieï, până la orele 12 jum. noaptea.

Vă voiŭ ţine în curent.

* * *

Giurgiŭ, 26 Februarie

(Prin telefon de la coresp. nostru particular)

Instrucţia

D. jude instructor Stelian Bonea, procurorul Marcovici şi substitutul Vlădescu, azï noapte până la ora 1 aŭ instruit afacerea asasinăreï luï Haralambie Constandatos în cabinetul d-luï director al poliţieï, D. Cazaciuk. D. poliţaï C. Ionescu n'a asistat la cercetărï fiind bolnav.

Criminalul Mihalache Nicola Zogravu, interogat din noŭ, arată că singur a comis crima, fără să fie ajutat de cine-va. Spune că a cunoscut pe Manolache Hagi Birea din Macedonia şi că atât cât a vorbit cu el nu a discutat de cât referitor la negăsire de lucru, fiind ambiï meseriaşi.

De asemeni şi M. Hagi-Birea interogat arată acelaş lucru, că nu a vorbit şi n'a ştiut nimic de planurile criminaluluï. Totuşi se crede că există complicï.

Azï se stabileşte că Zogravu, la prima venire în Giurgiu, adică la 12 Februarie când a stat până la 21 Februarie, vizita cafenelele greceşti „Ianopol" şi „Diamandopol" unde se întreţinea în special cu grecii ştiind bine limba lor.

Cercetările aŭ continuat şi azï toată ziua. Criminalul a fost fotografiat şi o fotografie graţie banâ-voinţeï d-luï director al poliţieï mi-am procurat-o şi eŭ.

Fotografia luï H. Constandatos am obţinut-o de la atelierul d-luï E. Feller, fotograf aci.

Autopsia cadavruluï

Azï dimineaţă la orele 11 în sala de autopsie a spitaluluï judeţean s'a făcut autopsia cadavruluï de către d-niï doctorï G. Procopiu, medicul ospitaluluï, Al. Vianu, medicul primar al oraşuluï şi Gh. Velicu subchirurgul spitaluluï.

Asistaŭ şi d-niï jude-instructor Stelian Bonea şi substitutul Vlădescu.

S'a stabilit următoarele: primul glonte a străbătut coloana vertebrală perforând complect a patra vertebră din regiunea dorsală, apoï trecând printre plămâni intră în pericard (învelişul inimeï), artera aorta, esofagul şi sternul eşind la suprafaţă unde s'a găsit sub cămaşe; al 2-lea glonte a străbătut regiunea şalelor din stânga fracturând coastele a 11-a şi a 12-a în mai multe bucăţi, atingând şi splina şi s'a oprit după un drum de 20 c.m., sub piele; al 3-lea glonte şi ultimul care a fost tras când cadavrul era căzut jos, a intrat printre omoplate, a străbătut părţile cărnoase d'asupra omoplatelor şi claviculeï paralel cu coloana vertebrală, oprindu-se d'asupra cartilagiuluï tiroid (beregată).

Apoï s'a procedat la facerea actului medico-legal, iar cadavrul a fost încredinţat familieï care la orele 2, l-a transportat pe un car funebru de la sala de autopsie la biserica greacă, unde va sta până mâine, când are loc înmormântarea.

Preotul grec Nicodemos care oficiu serviciul religios însoţit de diaconul Triandafilidis, pe stradă, în timp ce carul funebru era în drum către biserică, ajungând în str. Bucureşti, la intersecţia stradelor Mică şi Industrieï unde s'a comis crima, opri cortegiul rostind o mică rugăciune. Carul funebru era urmat de membriï familieï unuï sosiţi azï cu trenul, precum şi de întreg personalul moareï, fabricilor de pâine, prăvăliilor şi depourilor.

Toţi membriï coloniei grece de aci s'aŭ prezentat în str. Foişor No. 4, în locuinţa decedatuluï, prezintând condoleanţe familieï.

S'a arborat drapele negre la biserica greacă, la moară, la toate prăvăliile şi la casa din str. Foişor.

Intrarea în biserica greacă e permisă orï-cuï.

Succesul «Universului»

Încă odată cititoriï noştri aŭ putut vedea sacrificiile ce ziarul nostru face pentru a-ï pune la curent cu tot ce se petrece.

Suplimentul ziaruluï ce s'a eliberat gratuit cititorilor, odată cu numărul de azï numaï la Giurgiu, a fost smuls din mâinile vînzătorilor, carï aŭ fost chiar bătaţi de publicul curios, căci numaï „Universul" a fost singurul ziar care a putut da — fără să calce angajamentul luat întru respectarea legeï repaosuluï dumineca— toate relaţiunile acestuï asasinat care a produs o mare impresie în localitate şi chiar în ţară, unde victima era bine cunoscută din afacerile comerciale.

Vă voiŭ ţine în curent.

Continuarea instrucţieï

Azï, toată ziua, judele-instructor Stelian Bonea, procurorul Marcovici şi substitutul Vlădescu aŭ făcut noui cercetărï şi aŭ luat interogatoriul criminaluluï în localul poliţieï, unde este deţinut.

Zugruvu neagă că ar fi având complicï; totuşi cercetările continuă.

S'aŭ arborat drapele de doliŭ la toate prăvăliile defunctuluï, la casele din str. Foişor unde stătea şi la moara din calea Zimniceï.

Colonia grecească a presentat condoleanţe familieï.

Azï dim. la orele 11, s'a făcut autopsia cadavruluï de către d-rii Procopiu, medicul spitaluluï, Alex. Vianu, medicul primar al oraşuluï şi Velicu subchirurg: asistaŭ judele-instructor Bonea şi substitutul Vlădescu.

După autopsie s'a permis familieï ridicarea cadavruluï, care fiind pus în sicriu la orele 2 d. a. a fost transportat la biserica greacă.

Carul funebru a fost urmat de întreg personalul moareï şi de alte multe persoane.

După amiazï mulţi aŭ fost la biserica greacă spre a vedea corpul asasinatuluï.

La orele 5 seara, familia defunctuluï şi soţia sa aŭ venit la biserica greacă.

Scena a fost foarte mişcătoare.

Cercetările continuă; vă ţiŭ în curent.

Convorbire cu asasinul

La orele 2 d. a., am vorbit din noŭ cu Mihalache Nicola Zogravu care se afla la poliţie arestat într'o cameră, legat cu lanţurile de ambele mâinï.

La început mi s'a plâns că toată noaptea a tremurat de frig şi că din cauza legăturiï cu lanţurile i s'a umflat mâinile.

— Ed m'am predat singur, n'am omorât pe Costandatos ca să-l jefuesc şi nu înţeleg de ce mă maï ţine legat cu lanţurile de mâinï.

— Pentru ce l'aï omorât pe Costandatos?

— Pentru că el ajuta bandele greceşti, ca să ne măcelărească pe noi şi familiile noastre în Macedonia.

Dacă grecii din România n'ar trimite banï bandelor greceşti, ele nu s'ar putea forma şi n'ar continua cu masacrele în Macedonia, căci grecii din Grecia, cu lămâi şi măsline, nu ar putea să le întreţie.

Bandele se întreţin cu banï din România pe carï îi trimet grecii cum a fost Constandatos. Cu aceasta am încheiat convorbirea cu asasinul luï Costandatos.

Sahim.

UN PROVERB PE ZI

La lucru se cunoaşte lucrătorul

Conferinţa d-luï N. Iorga

(Prin poştă de la corespondentul nostru particular)

Iaşi, 25 Februarie.

După cum am vestit prin „Universul", Duminecă d. N. Iorga, prof. universitar, a hotărît să ţie o conferinţă la teatrul Naţional din Iaşi, tratând despre „Direcţiï greşite în educaţia femeiască din România modernă".

Conferinţa era anunţată pentru orele 3 p. m., iar venitul eï a fost întrebuinţat pentru mărirea fondului soc. „Reuniunea femeilor române".

Apariţia d-luï Iorga e salutată cu ovaţiunï.

D-sa începe prin a vorbi despre civilizaţia de altă dată a ţăreï, des-

---

116

GLASUL MORŢILOR

— Mare roman de moravurï —

PARTEA A DOUA

X

Caritate zadarnică

Călugăriţa se juca cu şirul eï de mătănïï, dar, în celo din urmă într'un mod aproape inconştient, degetele i se opriră, şi rămase cu totul nemişcată.

Elena, răsturnată într'un fotoliu, stătea în faţa eï, cu privirea fixată drept înainte, în contemplarea răsăriteï stelelor.

Acuma nicï sora Sulpicia, nicï Elena nu se maï mişcaŭ. Corpurile lor eraŭ acolo, dar sufletele rătăceaŭ departe, în lumea dulce şi senină a visurilor.

Cu vocea eï dulce şi melodioasă, ca din cuprinsul uneï reverï, sora Sulpicia vorbi încetişor, exprimând cu vorbe ceea-ce simţea sufletul eï ales... Vorbi fără să se adreseze Elenei, ca şi cum ar fi sfîrşit o rugăciune începută în gând, ca şi cum ar fi citit o pagină din Evanghelie:

— Când D-zeŭ a văzut că omul perduse paradisul... paradisul pământesc... că durerea avea să se nască, că suferinţele aveaŭ să înceapă... i se făcu milă de creatura neascultătoare pe care trebuia s'o pedepsească. Într'un avînt al mileï sale nesfîrşite, a dăruit celor pedepsiţi, un bine care trebuia să acopere orï-ce necaz, să domineze orï-ce durere... Le-a dăruit o parte din divinitatea sa... a creat amorul... Amorul a devenit interesul tuturora, şi însăşi raţiunea de a fi a naturei... amorul a devenit pâinea sufletuluï!... A iubi, înseamnă a se mări pe sine însuşi, a se înfrumuseţa!... Amorul este evocarea fericireï... este calea care apropie de cer!... A iubi înseamnă a spori puterea de viaţă, a merge în spre bine... a mulţumi luï D-zeŭ!...

Încetişor Elena îşi întoarse ochiï spre călugăriţa care murmurase cântecul acesta bizar.

Sora Sulpicia era perdută în penumbră; nu se vedea de cât licărirea albastră a privireï eï.

Tînăra femee avu un moment impresia că un înger se aşezase în faţa eï.

— Oh!.. urmă pe acelaşï ton dulce şi plângător, de melopee, sora Sulpicia. Oh!.. ce bine este să aï un tovarăş în viaţă!.. Drumul ţi se pare maï uşor, pietrele din cale nu te maï rănesc..; aï o mână care să te susţie şi să te apere de spinï... A nu fi de cât unul în două fiinţe deosebite... a crede în el... a nu te gândi de cât la dînsul... a-ï regăsi pretutindeni imaginea... a-ï auzi mereu ecoul voceï!..

A iubi... a trăi pentru altul.... a trăi pentru dînsul!.. Oh!.. amorul... amorul!..

Un moment sora Sulpicia rămase tăcută, păstrându-şi aceiaşi atitudine de statuă; de odată însă, un suspin lung îi sfâşie pieptul şi isbucni în sughiţurï de plâns.

Atuncï, ca red